

подолання труднощів, поступово рухатись у напрямі цілеспрямованого вирішення проблемної ситуації та здійснювати постійний контроль за собою та сферами свого життя.

Поряд з прийняттям себе, у 55% респондентів спостерігаються прояви самозвинувачення, що набувають характеру низької самооцінки, концентрацією на власних недоліках та бажанням змінити себе. У половини обстежуваних (55%) присутнє розуміння себе, своїх потреб, бажань, своїх реальних та потенційних можливостей.

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що у переважної більшості обстеженої студентської молоді становлення власного «Я», саморозвиток відбувається на фоні прийняття себе і цілісного позитивного ставлення до себе. Здобувачі більшою мірою відчують особистісний комфорт, почуття гордості, власної гідності, самоповаги та т.п., що обумовлює відчуття психологічного та емоційного благополуччя. Перспектива дослідження – вивчення механізмів формування психологічної безпеки студентської молоді.

1. Шинкар М.І. Психологічна безпека особистості студента. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2021. Том 32 (71) № 1. С. 75-80.

2. Древаль Ю.Д. Безпека особистості в конфліктному соціумі. *Державне будівництво*. 2013. № 1. С. 1-9.

3. Лещинська О.А. Інформаційно-психологічна безпека: концепція соціокультурного імунітету: монографія. Івано-Франківськ: ПП Кузів Б.П., 2013. 144 с.

Альона ПОГРІБНА,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
доцент кафедри психології та педагогіки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Вероніка МАРКОВА,
здобувачка вищої освіти

ПСИХОЛОГІЧНІ ВІДМІННОСТІ У ПОВЕДІНЦІ ЕКСТРАВЕРТІВ ТА ІНТРОВЕРТІВ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ

Кожна людина – особистість зі своїми знаннями, вміннями, звичками, позитивними й негативними рисами. Індивідуально-психологічні відмінності людей навіть у повсякденному житті завжди були очевидні, але в сучасному світі це особливо необхідно. З огляду на ці дані, можна передбачити подальшу

поведінку людини в діяльності та міжособистісному спілкуванні. Успіхи в навчанні, вибір хобі та професії, способи спілкування, активність або пасивність упродовж дня, взяття участі в громадській діяльності – все це контролюється особливостями психіки. Усвідомлення позитивних і негативних сторін свого темпераменту та вироблення вміння керувати ними є найважливішою умовою успішної соціальної адаптації людини.

Вченим (К. Г. Юнг, К. Бріггс, І. Майерс-Бріггс, Г. Ю. Айзенк, К. Леонгард, Г. Роршах, К. Бензігер, Д. Шарп, В. П. Зінченко, А. Д. Ішков, М. А. Габріелян) вдалося з низки чинників, що проявляються в поведінці людей, виділити два психотипи, а саме: інтровертів та екстравертів. Сьогодні інтроверсія-екстраверсія – поширена в психології підстава категоризації або вимірювання рис особистості.

Екстраверсія та інтроверсія як характеристика індивідуальних відмінностей присутня в тому чи іншому вигляді в більшості моделей особистості (аналітична психологія К. Г. Юнга, модель Р. Кеттела, модель Г. Айзенка, модель особистості НЕХАСО, модель темпераменту В. С. Мерліна та ін.).

Уведення термінів «екстраверсія» та «інтроверсія» в їх сучасному значенні традиційно пов'язують з ім'ям К. Г. Юнга, який виокремлює дві установки, що характеризують поведінку людини: екстраверсія та інтроверсія. У першому випадку рух інтересу спрямований на об'єкт, а в іншому випадку він відвертається від об'єкта і спрямовується до суб'єкта, на його власні психічні процеси. На думку К. Г. Юнга, кожній людині притаманні обидві ці установки; тип особистості ж визначається перевагою тієї чи іншої. Переважання у свідомості однієї установки означає, що друга витісняється в несвідоме [1].

Основним критерієм, що розрізняє екстравертів та інтровертів, Карл Густав Юнг ставить напрям руху лібідо. Згідно з К. Юнгом, екстраверсія проявляється у спрямованості лібідо (життєвої енергії) людини на зовнішній світ, у тому, що екстраверт віддає перевагу соціальним і практичним аспектам життя, операціям з реальними зовнішніми об'єктами, а інтроверт надає перевагу зануренню у світ уяви та роздумів. Екстраверт спрямований на розтрачування власної енергії, рух її у напрямку до навколишніх об'єктів, інтроверт – на накопичення, рух енергії у внутрішній світ [1].

На думку автора, інтроверсія є одним з архетипових проявів колективного несвідомого та лягає в основу низки самостійних психологічних функцій: мислення, почуттів, відчуттів, інтуїції тощо [2].

Саме теорія К. Г. Юнга склала методологічну основу нашого дослідження, у якому взяли участь 30 осіб юнацького віку (студенти 18-21 р.).

Аналіз результатів за методикою «Екстраверсія-інтроверсія», розробленою К. Юнгом, показав домінування екстраверсії, її зафіксовано у 57% респондентів. Інтроверсія спостерігається у 33% досліджуваних, амбіверсія – у 10%. Тож більшість респондентів нашої вибірки легкі в

спілкуванні, у них високий рівень агресивності, мають тенденцію до лідерства, люблять бути в центрі уваги, легко зав'язують знайомства, імпульсивні, відкриті і товариські, судять про людей «по зовнішності», не заглядають всередину; холерики або сангвініки.

Інше завдання нашого дослідження полягало в тому, щоб емпірично дослідити психологічні відмінності у поведінці екстравертів та інтровертів. Для цього було використано методика К. Томаса «Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації».

В результаті аналізу отриманих результатів було встановлено, що для інтровертів, які складають 10 осіб (33%) респондентів, характерні такі стилі поведінки, як уникання – 7 осіб (70%) та пристосування – 3 особи (30%). Для амбівертів (3 особи (10%)) характерний такий стиль як співпраця – 3 особи (100%). Для екстравертів (17 осіб (57%)) характерні такі стилі поведінки: співпраця 9 осіб (53%), суперництво – 2 особи (12%) та компроміс – 6 осіб (35%).

Таким чином, в результаті нашого дослідження було визначено психологічні відмінності у поведінці інтровертів-екстравертів в конфліктних ситуаціях, що надає можливість прогнозувати та впливати на поведінку особистості в залежності від її індивідуально-психологічних особливостей.

1. Юнг К. Г. Психологічні типи. Львів: Астролябія, 2010. 692 с.

2. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів: Астролябія, 2012. 588 с.

Альона ПОГРІБНА,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
доцент кафедри психології та педагогіки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Катерина СЛЕПЧЕНКО,
здобувачка вищої освіти

ВПЛИВ РЕКЛАМИ НА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ ШКОЛЯРІВ

Проблема соціально-психологічного дослідження впливу реклами на людину є вкрай актуальною, оскільки вона втручається в життя людини, контролюючи її на свідомому і підсвідомому рівнях. Водночас вона виходить за рамки комерційних інтересів і нав'язує споживачам систему певних стандартів, вихідних життєвих цінностей, світоглядних уявлень та установок.